

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2011
6. volební období

63.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 11. schůze konané dne 24. února 2011

ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Společná zemědělská politika do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky /kód dokumentu 16348/10, KOM(2010) 672 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra zemědělství PhDr. Juraje Chmiela, CSc., po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Josefa Šenfelda a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Josef Šenfeld v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

**Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů – Společná zemědělská politika do roku 2020:
Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky**

KOM(2010) 672 v konečném znění, kód Rady 16348/10

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
23. 11. 2010
- **Datum projednání ve VEZ:**
13. 01. 2011 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 16. 12. 2010, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 14. 1. 2011 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Sdělení není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Komise dne 18. listopadu 2010 zveřejnila sdělení „Společná zemědělská politika do roku 2020 – Řešení budoucích problémů v oblasti potravin, přírodních zdrojů a územního plánování“, ve kterém prezentuje své představy o reformě společné zemědělské politiky po roce 2013.
Předkládané sdělení o budoucnosti společné zemědělské politiky (SZP) vychází z výsledků veřejné diskuse, která proběhla v prvním pololetí 2010.
Ve sdělení Komise uvádí, že je zapotřebí provést reformu SZP s cílem:
 - lépe řešit problémy související se zabezpečením potravin, změnou klimatu a udržitelným hospodařením s přírodními zdroji, péčí o krajinu a zachováním životaschopnosti venkovského hospodářství;
 - napomoci větší konkurenceschopnosti zemědělského odvětví a vypořádat se s hospodářskou krizí a stále více nestabilními výstupními cenami zemědělské produkce;
 - učinit SZP spravedlivější, zelenější, účinnější, účelnější a srozumitelnější.Neoddělitelnou součástí reformy SZP jsou i náměty na úpravy nástrojů této politiky (přímé platby, tržní opatření, opatření na rozvoj venkova).

Komise počítá, že legislativní návrhy týkající se SZP do roku 2020 předloží v červenci 2011 a nové právní předpisy by měly vstoupit v platnost do roku 2014.

- **Obsah a dopad:**

Ve sdělení Komise stanovuje **tři hlavní nové výzvy** pro odvětví zemědělství, a to:

- **uchovat schopnost Evropy zajišťovat potraviny.** Ve světě s rostoucí globalizací a zvyšující se volatilitou cen musí SZP zvýšit konkurenceschopnost zemědělského odvětví, posílit podíl jeho hodnoty v potravinovém řetězci, zajistit široký výběr vysoce kvalitních potravinářských produktů a zabývat se nízkými příjmy v souvislosti s hospodářskou krizí;
- pomoci zemědělství přizpůsobit se a pozitivně **přispět k řešení změny klimatu a environmentálních výzev**;
- **zmírňovat územní nerovnováhu**, zlepšovat životaschopnost a hospodářský potenciál venkovských oblastí, především těch, které jsou „čistě venkovské“.

Z těchto tří hlavních výzev Komise odvozuje, stanovuje a charakterizuje **tři hlavní cíle** budoucí SZP, které se dále dělí do dalších dílčích cílů:

- **Cíl 1: Životaschopná produkce potravin.** Tento cíl se rozpadá na tři dílčí cíle v rámci zemědělské politiky: přínos k příjmům zemědělských podniků a omezení jejich kolísavosti; zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského odvětví a posílení podílu jeho hodnoty v potravinovém řetězci; a uchování prostorového rozložení zemědělské produkce, včetně produkce v oblastech s přírodními omezeními, ve kterých hrozí opouštění půdy;
- **Cíl 2: Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu.** Tento cíl se sestává ze tří částí: zajištění poskytování environmentálních veřejných statků zemědělstvím a lesnictvím; podpora ekologického růstu prostřednictvím inovací; a opatření ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se;
- **Cíl 3: Vyvážený územní rozvoj.** Tento cíl je rozložený do tří dílčích cílů rozvoje venkova: podpora zaměstnanosti ve venkovských oblastech; podpora hospodářské diverzifikace venkova; a podpora strukturální rozmanitosti v systémech hospodaření, zejména zlepšováním podmínek pro malá hospodářství a místní trhy.

Budoucí SZP by měla zachovat stávající rozdělení SZP do dvou pilířů, první pilíř by tvořily roční přímé platby a tržní opatření a druhý pilíř víceletá opatření na rozvoj venkova.

Komise uvádí tři možné scénáře reformy SZP, jejichž dopad bude před konečným rozhodnutím ještě přezkoumán:

- **Možnost 1 – Kontinuita** (stávající SZP a postupné zavádění změn). Tato možnost by se omezila na řešení některých současných rozdílů, např. spravedlivější rozdělování přímých plateb mezi členskými státy a zemědělci. Přesto i zde bude toto přerozdělení omezeno, čímž se zajistí kontinuita a stabilita současné SZP;
- **Možnost 2 – Proměna** (vyvážená reforma SZP). Touto další možností by bylo přepracovat SZP zásadním způsobem, tak aby se stala udržitelnější, a komplexně reformovat rovnováhu mezi různými cíli politiky, zemědělci a členskými státy, zejména zavedením přístupu více zaměřeného na jednotlivé priority. Tato možnost by přinesla efektivnější využití výdajů a větší zaměření na přidanou hodnotu v rámci EU;
- **Možnost 3 – Rozdělení** (politika rozvoje venkova a agro-environmentální politika). Tato reforma by umožnila postupný odklon od podpor příjmu většiny tržních opatření, přičemž by měly být upřednostňovány cíle v oblasti životního prostředí a změny klimatu před hospodářským a sociálním rozměrem SZP.

Komise ve sdělení žádným způsobem nezmiňuje, zda před zavedením nové SZP uvažuje o přechodném období. Komise pouze uvádí záměr vyvarovat se velkým rušivým změnám v rámci prvního pilíře a navrhuje systém, který omezí zisky a ztráty členských států tím, že zaručí, aby zemědělci ve všech členských státech dostávali v průměru minimální podíl průměrné úrovně přímých plateb na úrovni EU. Pro rozdělování podpory na rozvoj venkova (druhý pilíř) mezi členské státy Komise navrhuje použití objektivních kritérií a uvádí, že by nemělo při přechodu na nový systém dojít k rušivým změnám. Neoddělitelnou součástí reformy SZP je i změna nástrojů této politiky. Komise je názoru, že budoucí první pilíř by měl být založen na modelu podpory, vyplácené každoročně všem aktivním zemědělcům, který odpovídá dvěma základním cílům:

- je třeba **dosáhnout spravedlivějšího rozdělování** v systému přímých plateb;
- je potřeba **poskytování podpory nově upravit a lépe zaměřit**, aby naplňovala svoji hospodářskou (základní podpora příjmu), environmentální (poskytování environmentálních veřejných statků) a územní funkci.

Co se týká cíle spravedlivějšího rozdělení, ve sdělení se navrhuje systém, který omezí zisky a ztráty vnitrostátních finančních rámců tím, že **zaručí, aby zemědělci ve všech členských státech dostávali v průměru minimální podíl průměrné úrovně přímých plateb na úrovni EU.**

Pokud jde o druhý cíl, **nové přímé platby by měly být tvořeny čtyřmi hlavními složkami:** základní podporou příjmu, ekologickou složkou, dodatečnými platbami podpory příjmu v oblastech s přírodními omezeními a omezenou dobrovolnou vázanou podporou.

První složka nového navrhovaného systému přímých plateb předpokládá **základní podporu příjmu**, která bude poskytnuta prostřednictvím základní přímé platby oddělené od produkce, a která poskytne **jednotnou úroveň povinné podpory všem zemědělcům v jednom členském státě (nebo v jednom regionu)**, na základě převoditelných nároků, které je třeba aktivovat jejich propojením se způsobilou zemědělskou plochou, a dále na základě splnění požadavků podmíněnosti.

Druhá ekologická složka by mohla mít například formu jednoduchých, všeobecných, mimosmluvních, každoročních environmentálních opatření, která by šla nad rámec podmíněnosti a která by byla založena na dodatečných nákladech na provádění těchto opatření. Sdělení uvádí možnost začlenit požadavky související se stávajícími lokalitami sítě NATURA 2000 a posílit některé prvky v normách týkajících se dobrého zemědělského a environmentálního stavu.

Třetí složka nového systému přímých plateb předpokládá **dodatečnou podporu příjmu všem zemědělcům v oblastech se specifickými přírodními omezeními**, která bude poskytována ve formě plateb na plochu. Tato platba bude doplňovat podporu poskytovanou na základě druhého pilíře.

Čtvrtá složka by byla **omezená dobrovolná vázaná podpora**, která by byla poskytována, aby byly zohledněny specifické problémy v některých regionech, kde jsou určité druhy zemědělské činnosti považovány za obzvláště důležité z hospodářských či sociálních důvodů.

V zájmu posílení konkurenceschopnosti a přínosu k životaschopnosti venkovských oblastí i v zájmu snížení byrokracie se navrhuje **specifický režim podpor pro drobné zemědělce.** Sdělení obsahuje specifický cíl **zjednodušení pravidel podmíněnosti**, který je na obecnější úrovni v souladu se zastřešujícím cílem zjednodušování SZP.

Komise ve sdělení uvádí, aby byla stanovena **horní hranice pro přímé platby**, které obdrží jednotlivé velké samostatné zemědělské podniky, i když ze systému bude možné poskytnout výjimky velkým podnikům s vysokým počtem zaměstnanců a zohlednit tak náročnost práce.

Komise navrhuje zaměřit poskytování přímých plateb jen na aktivní zemědělce.

V oblasti tržních opatření (v rámci prvního pilíře SZP) Komise uvádí možnost **úpravy jednotného nařízení o společné organizaci trhů**. K potencionálním úpravám by mohlo patřit prodloužení období intervence, použití doložky o narušení, rozšíření soukromého skladování na jiné produkty a další úpravy na posílení účinnosti a kvality kontrol. Tato tržní opatření (zejména veřejná intervence) by se měla použít pouze jako záchranná síť v případě krize v oblasti cen a potenciálního narušení trhu.

Komise ve sdělení uvádí, že politika rozvoje venkova by měla přispívat:

- ke **konkurenceschopnosti zemědělství**: podporou inovací a restrukturalizace a pomocí zaměřenou na to, aby se odvětví zemědělství stalo méně náročným na zdroje;
- k **udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji** ochranou životního prostředí a podporou odolnosti zemědělství vůči změně klimatu, podporou venkovské krajiny a zachováním produkční kapacity půdy;
- k **vyváženému územnímu rozvoji** venkovských oblastí v celé EU poskytnutím větších pravomocí na lokální úrovni, budováním kapacit a zlepšováním místních podmínek a rovněž propojením venkovských a městských oblastí.

V tomto rámci by měly být **životní prostředí, změna klimatu a inovace** hlavními tématy, která určují politiku rozvoje venkova více než kdykoli dříve.

- **Stanovisko vlády ČR:**

V rámcové pozici ze dne 16. prosince 2010 ke sdělení Komise – Společná zemědělská politika do roku 2020:

vláda ČR podporuje

- úsilí Komise zmírnit přetrvávající rozdíly ve výši plateb a odstranit historické vazby mezi výší plateb a úrovní produkce;
- větší cílení přímých plateb;
- aby byl nový model SZP ve větší míře než dnes provázán s poskytováním veřejných statků a také aby byla zohledněna nutnost zachování sektorů, které mohou být novým systémem plateb a decouplingem ohroženy;
- záměr, aby přímé platby byly vypláceny pouze zemědělcům aktivně vykonávajícím zemědělskou činnost.

vláda ČR odmítá:

- návrh stropů přímých plateb odvislých od velikosti zemědělského podniku;
- zavedení přechodného období pro opuštění historických referenčních období, na nichž je založen stávající systém přímých plateb;
- posilování sociálních kritérií při konstrukci přímých plateb.

Vláda ČR při projednávání tohoto sdělení v orgánech EU bude preferovat:

- posilování konkurenceschopnosti zemědělského sektoru EU;
- významnější zohlednění legitimních zájmů nových ČS EU-12 při vyrovnávání úrovně přímých plateb;
- zjednodušování a odstraňování byrokracie ve SZP.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Rada pro zemědělství a rybářství hodlá přijmout své závěry k tomuto sdělení v březnu 2011.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** Sdělení Komise – Společná zemědělská politika do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky;
2. **j e n á z o r u**, že reformovaná společná zemědělská politika po roce 2013 by měla být silnou společnou politikou založenou na dvou pilířích, která povede k zajištění spravedlivého zacházení mezi zemědělci v rámci celé EU včetně spravedlivé alokace přímých plateb mezi členskými státy;
3. **o d m í t á** jakékoliv snahy o financování prvního pilíře společné zemědělské politiky z vnitrostátní úrovně;
4. **n e p o v a Ź u j e z a v h o d n é** omezovat přímé platby podle kritéria velikosti zemědělského podniku;
5. **j e n á z o r u**, aby při stanovení alokace finanční pomoci na rozvoj venkova mezi členskými státy byl uplatňován jednotný přístup založený na objektivních kritériích;
6. **s c h v a l u j e** rámcovou pozici vlády ČR ze dne 13. prosince 2010 ke Sdělení Komise Společná zemědělská politika do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky;
7. **ž á d á v l á d u Č R**, aby ho informovala o dalším průběhu projednávání tohoto sdělení v orgánech Rady;
8. **ž á d á p ř e d s e d k y n i P o s l a n e c k é s n ě m o v n y**, aby v souladu s ustanovením § 109a, odst. 3 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny zařadila projednání tohoto Sdělení Komise – Společná zemědělská politika do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky na nejbližší pořad schůze Sněmovny;
9. **u s n á š í s e** postoupit dokument spolu se svým usnesením a rámcovou pozicí vlády ČR k informaci zemědělskému výboru.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Josef Šenfeld v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru